

Wachten op de deadline

Er zijn mensen die wachten met tanken tot het tanksymbooltje oranje wordt, terwijl anderen gaan tanken als de tank driekwart leeg is. Reactief versus proactief. Ik ben bang dat ik het reactieve type representeer. Wachten op de deadline dus, maar dan gaat het ook gebeuren. De belasting regelen? Op 1 mei. Een artikel indienen? Na een mailtje van een collega ('Lukt het?'). Ik zie wel meer huisartsen met reactieve trekken en dat gedrag is vaak efficiënt. Als je alle problemen voor wilt zijn, krijg je het heel druk als huisarts. Reactief hulpverleners past ook bij vraaggestuurde zorg, aan de hand van de hulpvraag van de patiënt. Wat wilt u nu van mij? Ziektebeelden moeten zich soms ontwikkelen voor je een zinvolle behandeling kunt starten. Het kan zelfs functioneel zijn om het luxerende moment of de 'crisis' af te wachten, interventies zijn dan efficiënter en de motivatie om iets te doen is groter. 'De dokter kwam precies op het juiste moment!' Zoals de hoogbejaarde dame die – hoe pijnlijk ook – pas wil nadenken over andere behuizing na een heupfractuur.

Er zijn echter situaties die proactief gedrag van de huisarts vragen. Thoonssen en collega's onderzochten het effect van een training voor huisartsen in het tijdig herkennen van palliatieve patiënten met kanker, COPD of hartfalen en in het ontwikkelen van een anticiperend zorgplan. Een palliatief traject kan jaren duren, maar huisartsen sluiten vaak relatief laat aan. Wat bleek? De vroegtijdig als palliatief aangemerkte patiënten hadden meer contacten met hun huisarts, minder ziekenhuisopnamen, en zij overleden vaker thuis en minder vaak in het ziekenhuis. Het viel wel op dat de meerderheid van de overleden patiënten in het voorafgaande jaar niet als palliatief herkend was. De door hun huisarts als palliatief herkende patiënten waren relatief jonger en hadden vaker een maligniteit. De auteurs concluderen dat er meer aandacht moet komen voor het vroegtijdig herkennen van palliatieve patiënten.

Plannen en vooruitdenken dus. Veel huisartsen, vooral praktijkhouders, zijn hier heel actief in: personeelsmanagement, jaarplannen maken, kwaliteitsverbetering. Werken zonder deadline. Ook in de huisartsopleiding is hiervoor aandacht. Lees het artikel van Van Osselen en collega's over de ontwikkeling van de huisartsopleiding door de jaren heen. Van de oprichting van de eenjarige opleiding in 1972 met vrijblijvende terugkomdagen ('Wat zullen we vandaag gaan doen?') naar de landelijke driejarige opleiding waarin de zeven kerncompetenties van het CanMEDs-model centraal staan. Proactief managen van de praktijk, en ook het initiëren van palliatieve zorg waar nog niet om wordt gevraagd, sluiten goed aan bij een aantal van de zeven kerncompetenties: arts-patiëntcommunicatie, organiseren, samenwerken en professioneel handelen.

Dat afwisselen tussen proactief en reactief gedrag vraagt wel wat schakelvaardigheid. Gelukkig werkt de huisarts in een team, zodat de taken verdeeld kunnen worden. Misschien een training 'Lean in de zorg' voor de hele praktijk? Maar eerst dit redactioneel inleveren... Eén minuut voor de deadline. Precies op tijd. ■

Lidewij Broekhuizen